

Verslag Bijeenkomst 28 juni: Kracht van de Veenkoloniën

Woensdag 28 juni 2023 organiseerde de bewonersraad een bijeenkomst om gezamenlijk te onderzoeken wat inwoners voor elkaar kunnen betekenen. De bewonersraad vroeg expliciet om input voor het nieuwe werkprogramma zodat Kracht van de Veenkoloniën kan door ontwikkelen tot een sterke zelfstandige beweging van bewonersinitiatieven.

Introductie: Ontstaansgeschiedenis

In 2014 werd een amendement van voormalig tweede-kamerlid Agnes Wolbert de tweede kamer ingebracht. Dit was naar aanleiding van de constatering dat in het Veenkoloniale gebied significant meer werd uitgegeven aan de zorg dan elders in het land. Het [programma 'Kans voor de Veenkoloniën'](#) dat vervolgens vanuit het Rijk werd ontwikkeld kreeg een looptijd van negen jaar (2015-2024). Dat werd een mooie periode bevonden om daadwerkelijk beoogde veranderingen rondom de verbetering van gezondheidsachterstanden in te zetten. Anders dan voorheen konden inwoners en professionals in de regio doelen stellen over een beleidscyclus heen.

Samen met gemeenten, zorgverzekeraars en andere (zorg)organisaties werd het programma Kans voor de Veenkoloniën samengesteld. In de beginfase bleek dit voornamelijk een bestuurlijk 'feestje' te zijn waar geen bewoners aan te pas kwamen. Het bevechten van een sterke positie voor bewoners binnen dit programma heeft bijgedragen aan wat Kracht van de Veenkoloniën vandaag is geworden.

Dit 9-jarige programma (aflopend op 1 april 2024) heeft de doelstelling om bij te dragen aan het verminderen van gezondheidsverschillen in de regio. En omdat de looptijd langer is dan gemiddeld konden betrokkenen rustig de tijd nemen om te verdiepen en vandaar uit weloverwogen keuzes te maken voor de aanpak.

Na aanhouden en een stevig geluid vanuit inwoners lukte het een bewonersgroep om met budget via het programma aan de slag te gaan. Zo ontstond de bewonersraad Kracht van de Veenkoloniën die vanuit eigen ervaring en expertise goed kon aansluiten bij initiatieven en hun behoeften. De noodzaak en bestaansrecht van bewonersraad werd: De stem van inwoners laten horen. Bewoners weten immers zelf goed wat er speelt in de samenleving. De uitdaging van de bewonersraad is om de rol van inwoners stevig neer te zetten met een plek aan regionale (zorg)tafels. Inmiddels heeft Kracht van de Veenkoloniën ook een manifest uitgebracht met 8 sleutels om gezondheidsachterstanden écht aan te pakken.

Bewonersraad

De bewonersraad werkt met een eigen werkplan en heeft inmiddels sinds 7 juni een eigen entiteit in de vorm van een stichting. De stichting Kracht van de Veenkoloniën heeft dus een [eigen bestuur](#) maar werkt nog wel samen met [Kans voor de Veenkoloniën](#). Kernwaarden van Kracht van de Veenkoloniën zijn 'bottom-up' werken, 'zelfregie' en 'eigenaarschap'. De bewonersraad ziet het als kans om gezamenlijk een vuist te maken om bewoners aan zet te laten zijn. Kans wordt dus Kracht. 'Er komt veel op ons af vanwege de grote druk op de zorg' aldus de bewonersraad. Graag ziet de bewonersraad onder andere meer betrokkenheid vanuit inwoners aan de regionale zorgtafels IZA en GALA.

Bewonersraad in gesprek met aanwezige inwoners

Inwoners worden nog dikwijls halverwege het beleidsproces betrokken als de plannen er al liggen: 'Wij willen voordat het ei gelegd wordt al betrokken zijn' vertelt Roelof Dilling, voorzitter van het nieuwe bestuur. Er zit veel kracht en kennis in onze regio. Een typische uitspraak voor de Veenkoloniën is: 'Als je voor een dubbeltje wordt geboren kun je nooit een kwartje worden'. 'Dat is niet waar' vindt Rebecca Albers (lid van de bewonersraad). 'Wij kunnen zeker wel een kwartje worden en dat wil zij namens de bewonersraad graag doorgeven aan inwoners'. Als je de krachten bundelt, dan word je een sterk team.

Volgens Roelof kun je deze beweging stapsgewijs versterken zodat we een gezamenlijk krachtig geluid laten horen. Toine Fennis (eveneens bestuurslid) vult aan en doet een oproep aan inwoners: 'Wees ook die

ambassadeur. Zoek naar oplossingen, leg contact met de overheid, zet je praktijkdeskundigheid in.' De bewonersraad wijst aanwezigen tijdens de bijeenkomst van 28 juni op het [Kiem- en zaageld](#) waar bewonersinitiatieven een beroep op kunnen doen. Kiem- en zaageld stelt een bijdrage ter beschikking van 2.000 – 3.000 euro om bewonersinitiatieven een positie en (door)start te geven. John Uffels (lid bewonersraad) vertelt dat de plannen van IZA en GALA nu nog heel hoog-over zijn, het is belangrijk dat in de grove plannen meer betrokkenheid van inwoners is. René van der Most (Senior-adviseur [Zorg Innovatie Forum](#)) geeft tot slot aan dat iedereen ervan overtuigd mag worden dat inwoners mee mogen (misschien wel moeten!) doen. Ook de werkconferentie van [Nederland Zorgt voor Elkaar](#) en Anne Hilderink (initiatiefneemster [Klooster&Buren](#) en actieonderzoeker NLZVE) wordt nog even genoemd: Daar worden krachten gebundeld om samen tot een nieuw sociaal contract te komen met een nieuwe relatie tussen inwoners en overheid.

In sommige gemeentes worden plannen al afgeschoten voordat je de kans krijgt om te beginnen, dat zou niet zo moeten zijn. Je voelt je onthand, als er zo met initiatieven wordt omgegaan. De nieuwe werkwijze (bewoners centraal) is nog redelijk onbekend of ongewend voor gemeenten. Soms zien professionals inwonersinitiatieven ook als bedreiging geeft Hans Berg (oud huisarts [Wedde dat 'Lukt](#)) aan. Soms hangen de professionals juist aan je lippen omdat bewoners iets in handen hebben waarvan professionals niet weten hoe ze dit moeten doen. Kortom: Er ligt een uitdaging om vanuit Kracht van de Veenkoloniën veranderingen aan te brengen in denkwijzen, werkwijzen/handelen en nieuwe samenwerkingen te creëren waarin bewonersinitiatieven gehoord en gezien worden. De bewonersraad ziet graag dat inwoners zich gesteund voelen als het even tegenzit. Daar zijn we voor!

Input gesprekstafels

Behoeften op tafel en vragen voor bewonersraad

- Hoe activeer je de jeugd en hoe creëer je een grotere betrokkenheid bij jouw initiatief (niet alleen leden)
- Hoe krijgen we structureel geld bij elkaar en soms ook: hoe omzeil je de regels van de overheid ten gunste van jouw bewonersinitiatief. Iedereen ziet in dat gezondheid belangrijk is, maar er zijn wel vaak vrijwilligers nodig om dit te realiseren.

- Hoe bewaken we het 'sociaal kapitaal'?
- Hoe komt je goed in contact met je eigen gemeente/gebiedscoördinatoren? Hoe word je gehoord/gezien en serieus genomen door de gemeente?
- Kunnen we support krijgen tijdens gesprekken met de gemeente vanuit de bewonersraad?
- Hoe pak je dingen aan: organiseren van je initiatief (behoefte aan ervaringsuitwisseling).
- Hoe gaan we van wantrouwen naar vertrouwen in de overheid
- Wat is een redelijk verdienmodel voor een MFC waarbij het sociaal zijn voor je dorp voorop staat?
- We hebben behoefte aan sociale innovatie: we moeten af van de Calimero-houding. Hoe doorbreken we generationele patronen?

Praktische ideeën voor doorontwikkeling initiatieven

- Mond-op-mond reclame helpt om meer bekendheid en betrokkenheid te genereren voor jouw initiatief
- Laat van je horen in jouw dorpsblad of maak een flyer en breng deze rond
- Zoek het contact met welwillende ambtenaars
- Betrek maatschappelijk werk en de thuiszorg bij jouw activiteiten zodat je gezamenlijk op kunt trekken
- Zet een whatsapp groep op voor activiteiten en/of doelgroepen zodat je gemakkelijk met elkaar kunt communiceren
- Voedselpark Slochteren: leert kinderen over voedsel en hebben grond in bruikleen: moestuin, vruchtenbomen en dieren.
- Ruilwinkel Alteveer: is een tweedehandswinkel van kleding tot diggelwerk. De ruilwinkel heeft ruim 700 leden en werkt met punten. De ruilwinkel heeft haar eigen inkomsten om de huur en vaste lasten te betalen.
- Stichting VoorDoor Wildevank: de huiskamer is gerealiseerd bij Tiny thuis in een oude showroom. Mensen kunnen er twee keer in de week terecht. In de huiskamer is een grote keuken, een eigen tuin en er wordt gezamenlijk gekookt. Daarnaast zijn er tal van activiteiten zoals karaoke en een kledingmarkt. Ook organiseert de Stichting het 'warme dekenproject: haken van warme dekens.
- Organiseer een optrommelactie in jouw dorp (met koekblik) om met dorpsgenoten te bepalen wat je belangrijk vindt. Zo kunnen er ook nieuwe werkgroepen ontstaan die willen helpen bij het opzetten van activiteiten in jouw dorp.
- Organisatie van brainstormcafés

NB: input vanuit de gesprekstafels op 28 juni wordt door de bewonersraad uitgewerkt en in het nieuwe werkplan opgenomen.

Dit najaar organiseert de bewonersraad Kracht van de Veenkoloniën een vervolg op deze bijeenkomst. Uiteraard zijn alle bewonersinitiatieven in de Veenkoloniën weer meer dan welkom en in de tussentijds kan contact gezocht worden met het bestuur of een lid van de bewonersraad. Aanvullende ideeën of wensen kunnen doorgegeven worden. En de oproep blijft: sluit je aan bij onze beweging van krachtige bewonersinitiatieven.